

Pismo Braille'a oraz język migowy w programie szkół podstawowych

Data publikacji: 9.10.2018 9:15

Wynalazcą pisma punktowego dla osób niewidomych jest Louis Braille, od nazwiska którego nazywane jest pismem Braille'a. Podstawą, z której wyprowadza się cały system Braille'a jest sześciopunkt nazywany znakiem tworzącym.

fot.: *Alfabet Braille'a, ES/OX.PL*

System składa się ze znaków będących kombinacją sześciu wypukłych punktów ułożonych w dwóch kolumnach po trzy punkty w każdej. Lewa kolumna zawiera umownie oznaczone punkty: 1,2,3, zaś prawą stanowią punkty: 4,5,6. Wzajemna kombinacja i rozmieszczenie punktów daje możliwość sześćdziesięciu czterech znaków.

Międzynarodową bazę alfabetu stanowi pierwszych 25 znaków oraz znak oznaczający literę "w", a także znaki przestankowe i pomocnicze, które mimo pewnych różnic między odmianami systemu Braille'a w poszczególnych językach mają na ogół międzynarodowy charakter.

Braille stał się punktem wyjścia do opracowań różnych kodów brajlowskich, a więc systemów zapisu przy użyciu znaków alfabetu Braille'a. Istnieje zatem pismo integralne (zapis litera po literze), ortograficzne pismo skrótowe różnych stopni, w zależności od kraju i specyfiki danego języka, notacje: matematyczna, muzyczna, chemiczna, fizyczna.

Język migowy to system znaków umownych wykonywanych przy użyciu gestów i mimiki, służący do porozumiewania się bez użycia narządu słuchu. Język migowy używany jest głównie przez osoby, u których doszło do uszkodzenia słuchu w stopniu znacznie utrudniającym albo wręcz całkowicie uniemożliwiającym odbiór mowy wyłącznie drogą słuchową. Wbrew utartym opiniom, język migowy nie jest językiem uniwersalnym. Nie ma jednego ogólnoswiatowego języka migowego, lecz istnieje wiele jego odmian o zasięgu terytorialnym nie zawsze pokrywającym się z granicami obszarów etnicznych i języków fonicznych. W Polsce funkcjonują równolegle dwa języki migowe – Polski Język Migowy (PJM) oraz tzw. System Językowo-Migowy (SJM).

Polski Język Migowy (PJM) jest naturalnym językiem osób niesłyszących, o odrębnej od języka polskiego strukturze gramatycznej. PJM jest w Polsce pierwszym językiem dzieci, których obydwoje rodzice są niesłyszący. Polski Język Migowy jest blisko powiązany z francuskim językiem migowym, poprzez wykorzystanie jednoręcznego alfabetu manualnego starofrancuskiego języka migowego. PJM jest językiem wizualno - przestrzennym. Oznacza to, że przy przedstawieniu rzeczywistości dużą rolę odgrywają w nim różne formy przestrzenne, takie jak położenie tułowia, odchylenie głowy, mimika, spojrzenie, a przede wszystkim ruch (kierunek ruchu, zakres, tempo, intensywność, itp.). Polski język migowy jest językiem żywym, stale się rozwija i wzbogaca.

W celu przybliżenia zarówno pisma punktowego niewidomych (brailla) oraz języka migowego osób niesłyszących dzieci w szkołach podstawowych mają możliwość zapoznania się z informacjami o tych językach, poznania podstaw brailla, wykonania kilku zapisów z wykorzystaniem Braille'a czy odczytania zapisanego tekstu.

Na zajęciach z języka migowego poznają podstawowe słowa, skróty, swoje imiona, przedstawienie się niewidomemu itp.

Z informacji od rodziców, których dzieci uczestniczyły w takich zajęciach wiem, że dzieci są pod wielkim wrażeniem oraz są zainteresowane kontaktem czy to z niesłyszącym czy niewidomym. Sam prowadziłem zajęcia w zeszłym roku podczas 2 Tyflokonferencji „Zobaczyć niewidzialne” i pamiętam jakie było zainteresowanie właśnie z podstawami pisma brailla wśród dzieci i młodzieży szkół podstawowych jak i gimnazjalnych. Nikomu nie życzę aby musiał używać którejś z tych technik komunikacji, ale dobrze wiedzieć, że coś takiego istnieje.

Andrzej Koenig